

UDVARHELYI HIRADÓ

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fill. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomdá

Művészet és hazafiasság.

— Művész hazája széle: e világ s ecsetje, vésője, tolla vagy előadó művésze révén minden művelt ország művészeti világába meg lehet szerezni a belépőjegyet.

Ez ma a közfelfogás! Ennek hódol ugyszólván mindenki és vagy lenézik, vagy kigunyolják azt, aki azt meri állítani, hogy a művészetnek van valamilyen köze a hazafiassághoz is és hogy a sovinizmus jogosult a művészet minden ágában.

Természetesen nem beszélek a tuzásba vitt sovinizmusról, arról, amely mereven és ridegen elzárkózik a legszebb és legnemesebb alkotások elől, csak azért, mert azok az alkotások nem magyar művészek alkotásai, hanem igenis beszélni akarok arról a sovinizmusról, amely nem engedi meg azt, hogy a külföldről importált művészetet már csak azért is fölibe helyezzük a miénknek, mert külföldről jött és amely sovinizmus nem engedi meg azt, hogy a reánk nézve idegen művészetek kedvéért a mi magyar művészeti világunkat elnyomjuk, kisebbsítjük, vagy fejlődésében megakadályozzuk.

Különösen ez az utóbbi dolog az, mely legerősebb érvel szolgál arra nézve, hogy nemcsak antisovinizmus, hanem valóságos hazafiatlanság a külföldi művészetek és külföldi művészek pártolása akkor, mikor azoknak a befejezett tudásával szemben nálunk egy csomó fejlődésre képes-tehetség van, akiket azután a velük szemben tanusított közöny vagy részvétlenség a szellemi elzúllás, az alkotási képtelenség felé fog vezetni.

Mert számot kell vetni két körülménnyel.

Az egyik az, hogy irodalmi és művészeti világunk, mely az ország nehéz küzdelmei közepette, mérhetetlen lassan fejlődött, egy idő óta bármilyen hatalmasan neki is lendült, de ma még nem áll és nem is állhat ott, ahol egy némely nemzetnek ezeréves kulturájából fejlődött irodalma és művészete áll.

A másik körülmény pedig az, hogy szegény ország vagyunk és ugyancsak a fogaunkhoz kell verni minden fillért, amit kiadunk, mert szűkösen telik mindenre. És éppen ezért kell szorgos gondnal öröködni a felett, hogy minden fillér, amely művészeti, irodalmi célokra van hivatva szolgálni, tisztán magyar művészeti vagy irodalmi célú szolgáljon.

Tulajdonképpen nem is sovinizmusról van itt szó, hanem hazafias kötelességről!

Kis nemzetek fiainál a soviniztaság és a hazafiasság egy fogalom.

És ha a politikai, a közgazdasági és ipari téren, mindenhol küzdünk nemzeti önállóságunk mellett, kétszeres erővel kell küzdenünk az irodalmi és művészeti téren, mert a nemzeti génusz itt emelkedhetik a legmagasabbra, és itt szállhat alá a legmélyebbre.

Ezért hazafias kötelesség a magyar irodalom és a magyar művészet pártolása és ezért bűn, megbocsáthatatlan bűn minden lépés, amelyet a külföld művészete érdekében teszünk, és minden fillér, a melyet nem magyar írónak, nem magyar művésznek juttatunk.

Hazafiatlanságot és bünt követ el minden magyar ember, aki midőn módjában állana erkölcsileg, vagy anyagilag hozzájárulni a magyar kultúra fejlesztéséhez, e helyett az idegen nyelvű, idegen szellemű művészet istápolásához fog.

Az idegennek nincs a mi garasainkra szüksége, ott milliók állanak a kulturális alkotások szolgálatára — ne akarjunk tehát cseppeket hordani a tengerbe, holott idehaza azokkal a cseppekkel is erőt, életet lehetne önteni az irodalom, a művészet el-tikkadt, fáradt vándoraiba.

Belföld.

A székely vasutakról. Tengeri kigyóként húzódik végig az utóbbi 6–8 év követelményei között az, amit a székely kamaránk vetett felszínre, hogy a Székelyföldet is bele kell venni az országos és nemzetközi vasut hálózatba.

Közgazdasági nyomorúságaink egyik főokozójának tartja mindenki — és ez szinigazság, — hogy a Székelyföld egy megmagyarázhatatlan mellőzéssel kiesett az ország vasut hálózatából. Nagy és sok természeti kincsesel megáldott, s a magyarságnak egyik legerősebb vidéke maradt vissza e mellőzéssel oly erősen, hogy szinte reménytelenséggel gondolhatunk arra, hogy vajjon helyre lehet-e hozni e megmagyarázhatatlan mulasztást, vajjon ki lehet-e pótolni azt a hátramaradást, melyet okozott az, hogy a Székelyföld bennrekedt az ő nyomorúságos közlekedési viszonyai miatt saját bércei közé, s még ma is messzebb van az ország szívtől, mint az Északi tenger a Földközítől?

E tudat a múlt években oly erős követelésekkel állott elé a törvényhozáshoz, hogy végtére nem lehetett azok elől kitérni, terveket alkottak és törvényt hoztak a Székelyföldi vasutak kiépítésére.

Nagyobb örömet talán semmi sem okozhatott volna, mint az, mikor köztudomású lett a törvényből, hogy az állam sürgősen kiépíti a székely vasutakat, amelyek segítségével a székelység értékesíteni tudja fáját, kővét, érczeit, ásványvizet. Az öröm még fokozódott a gyors megvalósulás reményével is, midőn láttuk, hogy a székely vasut építés csakugyan meg is kezdődött a Brassóból kiinduló háromszékes csikmegeyi vasutak kiépítésével.

Hanem korai volt a öröm, s csakhamar visszavért a régi keserűség, mikor világossá lett, hogy e kis jelentőségű vonal építésével megfeneklett újból a székely vasutak egész kérdése. A keserűség csak fokozódott az által, hogy csakhamar nyilvánvalóvá lett, miszerint a háromszékes és csiki vonal így magában egyedül kiépítve semmit, de semmit sem használ. Ezt eredmények igazolják. Mindaddig, míg az egész székely vasut terv meg nem lesz valószínű, e vonal megmarad az ő tizedrangu szerepében.

Tavaly újból reménykedtünk, mert hire járt, hogy sürgősen hozzáfognak Marosvásárhely, illetve Szászrégen—gyimesi vonal kiépítéséhez. Előmunkálatok folytak s újból éledt a remény, hogy most már e rendkívül fontos vonallal a Székelyföld is belekerül a nagy vasut hálózatba s ez által az eddig már elkészített székely vonalak is nagyobb lendületet kapnak.

S most megint nem történt semmi. Nem történt, mert most nincs pénz.

Nincs pénz? ez nagy szó, pláne akkor, ha mintegy 50 millió koronáról van szó. (Ennyibe kerülne ennek a vonalnak kiépítése.) Nincs pénz és nem is lesz kilátás arra, hogy közelebből beilleszthető lenne ilyen nagy tétel az állami budgetbe.

No hát ez furcsa állítás. Hát mikor lesz a kereskedelmi kormányának 50 millió feleslege, hogy azt a Székely vasutak tovább építésére fordíthassa? Soha. De különben is ez csak amolyan kijelentés, mert az ilyen produktív befektetéseket soha sem az állami költségelirányzat keretében szokták fedezni. Az mindig kölcsönrel bonyolítottatik le. Azt pedig már igazán nem hisszük éppen ma, midőn pang minden ipari vállalkozás, midőn a bankok pénztárai telve vannak s a tőke tartózkodik a kockázatos vállalkozásoktól s inkább penészedni hagyja bankóit, hogy akkor a magyar állam akkora hitelt, kölcsönt ne kapna egy oly vállalkozásra, melynek hasznát hozó voltát senki sem tagadja s a melybe fektetett tőkét jól elhelyeztettnék tartja mindenki.

Hát miért az a huza-vona? El akarják nézni, hogy végleg tönkre menjen-e drága Székelyföld?

Talán soha sem volt indokoltabb a vasutak gyors kiépítése, mint éppen jelenleg, amidőn Udvarhelyvármegye gazdasági válság előtt áll, s a székelyvármegyékben az erdei arányjogok kiszakítása folyamatban van, amelynek következtében ezren és ezren maradnak kenyér nélkül. Tudjuk, hogy a székelyföldi képviselők mind felvették programjukba a körvasut és az udvarhelyi szárny kiépítését, s ezt *László Mihály* programbeszédében kiválóan is hangsúlyozta és Udvarhely város központtá tételét csak ettől várja.

E kérdést egy szűk cikk keretében felvetni szükségesnek tartottuk most azért, hogy feledésbe ne menjen a dolog, hogy tessék odafenn a frissült háznak ilyen pénzügyi akció előmozdítására is gondolni.

Városi tisztviselők fizetése.

Székelyudvarhely városnak e héten tartott rendkívüli közgyűlésében a városi tisztviselők fizetése rendezésének ügye is tárgyalás alá került, s ha azt a költségvetés előterjesztése és az azzal egyidejűleg való tárgyalásai le is vették a napirendről, a városi tisztviselőkarának alapos kilátásai lehetnek arra, hogy fizetése a méltányosság alapjára felemeltetik, mivel ez eszmétől — amint annak jelét adta — a képviselőtestület nem zárkózik el, de belátja, hogy ezt megtennie elodázhatatlan kötelessége.

A fizetés felemelésének kérdése talán egyszerűsem volt aktuálisabb, mint éppen most, amidőn az egész ország tisztviselői kara a maga előnyeinek kivívása végett együttesen szervezkedett, petíciózált és bizton várja fellépésének gyümölcsét, holott az állami tisztviselői kar dotációját messze felülmúlja a városi hivatalnokéit, pedig tudvalevőleg munkájuk jóval különbözik egymástól. Mert nézzük csak. A polgármesterek ma már nem közigazgatási első functionariusai a városnak, hanem pénzmesterei. E körül forog meg minden. Honnét vegyék a pénzt erre, meg amarra, a rendes számlák kifizetésére, a tisztviselők fizetésére és míg régen a polgármester, mint a háztartás feje mindenre gondolhatott, most minden a pénz, a pénz és megint csak a pénz, mely lefoglalja a hivatalos órákban erejét, munkásságát és egész fináncz-geniáltságát. Aki ügyesen tud lavírozni az adósságok labirintusában, aki jól ért ahhoz, miképpen teremtsen elő a fedezetekhez szükséges pénzügyi összegeket, az ma az ügyes polgármester. Megérjük még azt és meg kell érünk, hogy a polgármesternek jó iparosnak, banktérfinak és eszes vállalkozónak is kell lennie, hogy oly bevételi forrásokhoz juttassa városát, melyek behozzák a város szükségleteit. Ezen kívül még gondot kell fordítani arra is, hogy ő a város első tisztviselője: csak természetes, hogy fizetése nem áll arányban munkásságával.

Ha a fizetés-rendezés problémája csak éppen annyi volna, hogy a városi állásokra pályázó és aspiráló sokaság kínálatához szabja a képviselőtestület a fizetést, akkor a fizetéseket le kellene szállítani és nem kellene fölemelni. Sajnos, országszerte tolongás van a hivatalok ajtai előtt. Ha ár-lejtés útján tölténék be a közhivatalokat, bőven akadna pályázó a mai fizetések feléért is. De kicsoda tisztviselői kar lenne az ilyen! Meg kell már egyszer érteni azt, hogy a közszolgálat munkaszerződés. Ha az illető munkáját legjobb tehetsége szerint a város rendelkezésére bocsátja; viszont legyen arról biztos, hogy érdeme szerint fizetik meg és legalább is úgy, amint a szabad társadalmi életben a többi polgártársunkat ugyanolyan munkáért. Tehát a városi tisztviselők fizetésének problémáját nem a kínálat, nem az előítéletek szerint kell megoldani, hanem — amint jól emlékezünk a közgyűlés folyamán Dr. *Solymossy* képviselőtestületi tag is kifejtette — az *igazságosság* és *méltányosság* kulcsával, mely magában a város érdekeit is kifejezi.

Egyébiránt az ilyen fizetésfelemelések kérdésénél mérlegelendő az is, hogy a tisztviselői kar, a mely a város gépezetét mozgásban tartja, mind szükséges-e? sőt továbbmenve föl kellene vetni, vajjon a város gépezete nem-e már olyan rozzant, vagy az élet viszonyaival szemben nehézkes járású, hogy az ügyviteli szabályrendeletet, amidőn a közigazgatás egyszerűsítése éppen folyamatba vétetett, új szerkezettel kellene kicserélni, amivel esetleg munkaerő megtakarítás is járna. Mérlegelendő az a körülmény is, hogy a fizetések rendezése, e város anyagi viszonyaira nem-e túlmagas mértékben nehezedik-e, arányban áll-e a polgárok jelenlegi nehéz megélhetési viszonyaival, az amugy is kiaknázott közterhekkal, s vajjon a város háztartása e számottevő összeget hogyan viselheti el?

Örömmel hallottuk e gyűlésen a polgármestertől, hogy a tisztviselők fizetésének rendezésére az a körülmény készítette, hogy a jövő évi költségvetés mintegy 30 ezer korona olyan kiadás megtakarítást mutat föl, ami részben a folyó évi magas 53 $\frac{1}{2}$ %-os pótdadónak volt a megteremtője. Így tehát az egész közigazgatási pótdadó alig 6%-ot teszi ki, amihez ha hozzávesszük az iskolai stb. pótdadót, az 1902. évben mindössze 23%-os pótdadó fog a város polgárságára nehezdedni. Ez természetesen nem sok, sőt határozottan nem áll arányban azokkal a beruházásokkal, a melyeket a legutóbbi két év alatt tettünk, s a minőket a jövő év folyamán is fogunk teljesíteni, p. o. hogy csak ezt a kettőt említsük: községi iskola és vágóhid építése, a melyek nélkülözhetetlené tették magukat.

Ha a dolog érdemében csak kissé tekinték is be, beigazolva látjuk azon előbb tett állításunkat, hogy a város vezetőjének nemcsak polgármesternek kell lennie, hanem a spekulációk kényes kérdéseiben is, saját felelősségére, jól kell lavírozni. Beigazolva látjuk azt, hogy a jelenlegi viszonyok között a legterhebb foglalkozások közül való a polgármesterkedés és csak az ügyért való lelkesedés az, ami arra készíti őket, hogy miképpen lehet megtörni a városok pénzbajait, miképpen hódíthatnák vissza az esetleges elvesztett jövedelmeket, miképpen gyarapíthatnák bevételeinket, miképpen juthatnának mai kölcsöneinknél olcsóbb kölcsönhöz; miképpen törleszhetnék ezeket, hogy újabb kölcsönökhöz juthassanak; miképpen hárihatnák el maguktól egyes kiadásait; miképpen rendezkedhetnének anyagilag, mert ezen a kérdés körül forog egész létük, egész existenciájuk! Tehát ha ilyen viszonyok között látjuk azt, hogy városunk mégis előre halad, anélkül azonban, hogy a fojtó deficit pótdadójában még jobban nehezdedne ránk, de sőt kezdünk könnyebben lélegzeni: ugy biztos kilátásaink lehetnek arra, hogy közös érdekeinket egy olyan hivatalos testület ápolja, a mely megérdemli tőlünk is a méltányosságot.

Köztudomásu, hogy a létfeltételek megdrágulásához képest a szellemi munka értéke annyira alászállt, hogy a hivatalnoki élet nem egyéb, mint a nyomor eltitkolásának művészete. A művészet az, hogy urat mutassunk és felemelt fővel járjunk akkor, amikor az élet sulyai, nyomorúságai alatt majd lerokkadunk. És kettős ez a nyomorúság. Anyagi és erkölcsi. Az első nyomorúság a díjazás elégtelenségében áll. A másik nyomorúságot az a helyzet képezi, melyben a városi tisztviselő a képviselőtestület legkisebb tagjának is rabja lett.

A mikor a városi tisztviselők fizetésüknek javítását kérik a képviselőtestülettől, azt olyan kimélettel teszik, hogy sietnek kívánságaikat már az első pillanatban összhangban tartani a város háztartási érdekeivel, vagyis a pénztár szegénységével. Itt nem csak a városi tisztviselők fizetésbeli ügyeinek rendezéséről van szó, hanem arról is, hogy a városi hivatal megfelelő dotáció mellett munkabírásban, erkölcsi tekintélyben és megbízhatóságban megfelelő színvonalra emelkedjék. Ez már nem csak az illetők érdeke, hanem határozottan közérdek.

Bizonyára úgy van, hogy a városi hivatalban mindannyian a pontos kötelességteljesítést, a rendet, a munkakedvet, a közérdek jó kiszolgálását akarjuk. Már pedig ezt könnyen elérhetjük, ha az alkalmazottaknak tisztességes megélhetést biztosítunk.

Ez korszerű, szükséges, és ezt a képviselőtestület többsége már eldöntötte. Így tehát a város tisztviselői kara a legjobb reményekkel nézhet elébe a költségvetés, illetve a szabályrendelet tárgyalásának és módosításának, mivel abban ohaja szerint fog részesülni,

A székelyföldi erdei legeltetések.

— Darányi miniszter a székelyekért. —

A folyó év tavaszán részletesen foglalkoztunk azokkal az anomáliákkal, a melyek a székelyföldi legelőterületek megapadása folytán előállottak, s ugyanazon alkalomból hivatott egyén tollából czáfolatát is adtuk azon feltevésnek, mintha a székelyföldi erdei legeltetések kérdése Udvarhelyvármegyében távolról is székelykérdést alkotna. Azonban hangsúlyoztuk azt, hogy ez speciáliter csak e megyére vonatkozik, míg a másik három székelymegyében a lakosságnak szarvasmarhatenyésztése legelőterületek hiányában nagy nehézségekkel és hátrányokkal küzd. A kérdés fontosságát a Székelyegyesület is felismerte, és ez ügyben terjedelmes fölterjesztést intézett *Darányi* földmivélsügyi miniszterhez.

A székely községek földmives lakosságának, mint hegyvidéki népnek, köztudomás szerint, egyik leglényegesebb jövedelmi forrását az állattenyésztés és ezzel kapcsolatosan a házi szükségletekre megkívántató tej képezi. Az utóbbi években azonban az erdőkben való legeltetéseknek, a mulhatlanul szükséges mértéknél nagyobb mértékben történt korlátozása, a szarvasmarha legeltetésének lehetőségét annyira leszorította, hogy ennek következtében az állattenyésztés tetemes hátrányokat szenved, jóllehet hogy a székelyvármegyék sok községében jelentősebb terjedelmű olyan erdők vannak, amelyek az erdőtörvényben megszabott feltételek szemellett tartása mellett legeltethetők volnának s mint erre a czélra is felhasználhatók, a marhatenyésztés előmozdítása által a székelyföld lakosságának megélhetésére felettébb szükséges és hasznos szolgálatot tehetnének.

Ez ügyben kévéssel a képviselőház feloszlása előtt, szeptember 3-ikán, *Molnár* Józsiás is megintertpellálta *Darányi* minisztert, aki válaszában kijelentette, hogy olyan előzékenységgel járt el, hogy sehol az országban az erdőbirtokosok érdekében anynyi kivétel nem történt az üzemtervektől, mint éppen a székelyföldön, a hol a rendkívüli kihasználásra 12,558 katasztrális hold jelöltetett ki az utolsó öt év alatt. A legeltetés kérdésére pedig megjegyezte, hogy nem lehet kizárólag és egyedül az erdészeti szempontnak irányadónak lenni, ellenkezőleg, oda törekedik, hogy az erdei legeltetés szabályozásánál úgy az állattenyésztés, valamint egyéb gazdasági szempontok is mindenkor figyelembe vétessenek. Ez alkalommal ígéretet tett, hogy a helyzet beható tanulmányozása végett egy erdészeti és gazdasági szakértőt is fog a helyszínére kiküldeni. Végül megjegyezte, hogy ha csupán azt néznők, miként lehetne momentán kedvezőbb helyzetet teremteni a Székelyföldön, akkor talán minden nagyobb megfontolás nélkül szabadjára lehetne eresztetni a legelőket és vágásokat, de ez aztán csakugyan momentán előny lenne, a Székelyföldet pedig örökre elpusztítaná. Mert a Székelyföldön levő erdők 53%-a olyan, a mely, ha egyszer kivágatott, semmi más czélra nem használható állandóan. Ennélfogva a milyen szükséges, hogy a gazdasági és állattenyésztési szempont ily kérdéseknél érvényesíttessék, úgy másfelől nagyon fontos, hogy az erdők állaga a jövő nemzedékek számára sértetlenül fentartassék.

Most alig, hogy lezajlottak a képviselőválasztások, *Darányi* miniszter a nála megszokott érdeklődéssel, lelkesedéssel karolta föl ezt a kiválóan fontos ügyet, s a Székelyföld gazdasági helyzetének javítására alkalmas egyik gazdasági tényezőnek, az állattenyésztésnek lehető előmozdításául az erdei legeltetés kérdésének egyrészt az erdőfenntartás biztosításának követelményeire való tekintettel, más részt az állattenyésztés érdekeire való figyelemmel, az egyes erdőbirtokok különleges gazdasági állapotához mérten való okszerű és méltányos szabályozását óhajtván — ígéretéhez képest — azokat az állami kezelés alatt álló erdőterületeket, amelyek az előbb említett tekintetekből figyelembe jöhetnek, szakközegeivel megvizsgálattja, s e czélból vármegyénkbe *Ruisz* Antalt budapesti gazdasági intézőt és *Héjas* Kálmán m. kir. főerdészt küldötte ki,

A megbízottak előreláthatólag még e hó folyamán megérkeznek, s a helyszíneléseket az érdekelt erdőbirtokos képviselőjének jelenlétében fogják meg-ejteni, amidőn tehát az illető érdekelteknek jeles alkalmuk nyílik kívánságaik kifejezésére.

Jóleső megnyugvással vesszük *Darányi* miniszternek ezen jóakaratu gondoskodását, a melylyel, valószínűnek tartjuk, az annyit emlegetett legelőkérdés végleges megoldást fog nyerni.

Ujdonságok.

A székelyegyleti takarékpénztár a válság előtt. A székelyegyleti első takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága által 13-ikára összehívott közgyűlés amint az előrelátható volt, élénk érdeklődés mellett történt meg. A gyűlésen *Embery* Árpád aligazgató elnökölt, aki megnyitójában részletesen kiterjedt és bőmagyarázatát adta annak, hogy az intézet miképpen jutott 'abba a helyzetbe, hogy az igazgatóság a részvényeseknek mint egyetlen helyes és célravezető megoldást, a felszámolást ajánlja elfogadásra. Majd bejelentette *Ugron* Gábornak a múlt hó folyamán kelt és az igazgatói állásról szóló lemondólevelét, melyben *Ugron* az intézet hitelének helyreállítását az ő lemondásától várja. Az igazgatóság felszámolási javaslata, — melyet a múlt számunkban már részben ismertettünk — élénk diskusszió tárgyát képezte, s végeredményben 202 szótöbbséggel kimondták, hogy az intézet a felszámolásba belemegy. A felszámoló bizottságba: *Koncz* Ármán, *Embery* Árpád, *Miskóczy* Károly, *Soó* Gáspár, *Árvás* Kristóf, pótagoknak: *Dr. Kovácsy* Albert és *Sándor* Domokos; a felügyelőbizottságba: *Szakáts* Zoltán, *Barabás* Lajos, *Tamás* Albert és *Becsek* Aladár választottak meg. Elhatározták, hogy az egyes betétek kifizetését már 33%-onként fogják teljesíteni. A jegyzőkönyvet *Dr. Nagy* Samu, *Dr. Mezei* Ödön és *Dr. Soó* Rezső hitelesítették és 16-án adták be a törvényszékhez. A közgyűlés *Dr. László* Mihály és *Dr. Bedő* Albert országos képviselőknek, valamint az Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság igazgatóságának jegyzőkönyvi köszönetet szavazott azért az önzetlen munkáért, a melyet az intézet megmentése érdekében kifejtettek. A törvényszék ez ügyet csütörtöki tanácsában tárgyalta, s a felszámolás céljából megtartott közgyűlési jegyzőkönyvet, a közgyűlés összehívását illető és a mérlegben vélt alaki hibák következtében visszautasítani határozta. Az erről szóló végzést pénteken délelőtt közölték az intézet igazgatóságával, amely azt a kuriához fogja megfellebbezni, s a felszámoló közgyűlés megtartását már november hó 17-én d. e. 10 órára kitűzte. A felszámolás elé akadályokat gördíteni éppen akkor, amidőn a részvényesek saját érdekeiknek mellőzésével, kizárólag a többség, a vármegye közönsége érdekében készek voltak áldozatok hozására, s a betétesekkel egyetértőleg a felszámolást lehetővé kívánják tenni, legalább is nem tartjuk időszerűnek. Reményünket azonban nem veszítettük el, de erősen hisszük, hogy a tábla az intézet fellebbezésének helyet fog adni, s a felszámolásba beleegyeznek. Ezt kívánja az egyes adósok érdeke, ezt a betéteseké, de ezt kívánja maga az egész vármegye gazdasági érdeke, amely a válság szomorú, sötét jövője elé néz. Itt a kormánynak kell közbe lépni erélyesen és a válságot mindenáron megakadályozni. Ez égető szükség és nem szabad elodáznia, hogy egy vármegye jóra való népe, önhibáján kívüli bajtól megmentessék a hazának. Ha milliók találnak ebben az országban a hadsereg felszereléseinek csak ujítására, meg kell találni a módot arra, hogy a magyarság egy kiváló, szívós törzsének része megmentessék.

Nőegyleti gyűlés. A Jótékony Nőegylet választmányára a teaestély rendezése tárgyában a múlt vasárnap *Dr. Mezei* Ödönné, alelnök elnökle mellett ülést tartott, melyen tekintettel arra, hogy a Nőegylet a községi iskola szegény tanulóinak felruházására indított gyűjtés alkalmából csak nemrég vette igénybe a közönség áldozatkésztségét, a nov. 9-re tervezett teaestélyét december hó 7-ikére halasztotta. Továbbá egy segélyezés iránt benyújtott kérvény tárgyalását, mivel a segélyezésre előirányzott és fordítható összeg az idénre már felhasználtatott, a januári közgyűlésen feltüntetett pénztári állapottól tette függővé.

Az inségmunka. Tudvalevőleg a vármegye közig. bizottsága még aug. havi gyűléséből kifolyólag a folyó évben előfordult nagyobb mérvű elemi csapások által sújtotta lakosság inségét megelőzendő, *inségmunka* címén az *Oklád* — *Vargyas* — *F.-Rákosi* új utvonallal kiépítésének haladéktalan kiépítését s ezen munkához szükséges összeg kiutalását kérte a minisztertől. A miniszter, magának a főispánnak közbejöttére, 30 ezer kor. segélyt engedélyezett, melynek folytán a munkálatokhoz *Hoffmann* Sándor kir. mérnök vezetése mellett már e hó 15-én hozzákezdtek. A nagyszabású és vármegyénket felette érdeklő utvonallal kiépítésére ezen a héten mintegy 560 embert alkalmaztak, azonban e számot csakhamar 1000-re fogják kiegészíteni.

Ezüstlakodalmom. E hó 15-ikén ülték meg házasságuk 25-ik évfordulóját Dr. Nagy Samu és neje Szolga Irén. Kedves kötelességet véltünk teljesíteni akkor, midőn ez örvendetes eseményről itt a nyilvánosság előtt is megemlékezünk, mivel Nagy Samu városunk társadalmának egyik oszlopos tagja, aki a politikai téren is aktív szerepet visz, s jelenben is a városi Szabadalypárt elnöke. Dr. Nagy jószívűről, szeretetreméltóságáról nem csak itt, de egész megyeszerte ismert, s általános tiszteletnek, közbecsülésnek örvend, melyet önjelével, tapintatosságával küzdött ki magának. Szinte szállóigévé lett az ők áldozatkészségük, a melylyel az elhagyottakat, árvákat, feleségével egyetemben istápolják. A szép családi évfordulót a jubilánsok vendégszerető házában, nagyszámú jóbarát körében ünnepelték meg.

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága, holnap 21-én délelőtt 9 órakor tartja őszi rendes közgyűlését. Az tárgysorozat 68, a póttárgysorozat mintegy 12 pontból áll.

A jövő évi hadgyakorlatok. Még ez április havában, egy előkelő beavatott politikustól nyert információknak alapján megirtuk, hogy a jövő évi király-hadgyakorlatok részben vármegyénk területén fognak megtörténni, a melynek beigazolásául Beck báró vezérkari főnök, tereptanulmányozás céljából, a nyár elején vármegyénket csakugyan felkereste. A mint most a bécsi, katonai érdekeket erősen szolgáló Reichswehr írja és a melynek nyomán csaknem az összes lapok közlik, a jövő évi hadgyakorlatokat Segesvár és Székelyudvarhely között fogják megtartani. A hadgyakorlatokon a nagyszabású és a temesvári hadtest fog résztvenni. Beck báró közelebről ismét leutazik, hogy kiszemelje a főhadiszállásra alkalmas helyet.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület évi rendes közgyűlését br. Bánffy Dezső főgondnok november 9-ikére hívta össze Kolozsvárra. A gyűlésen a többek között gondnokokat és tanárokat választanak és segélykérvényeket is tárgyalnak.

A Székely-dalegylet női kara. A Székely-dalegylet női karában, akik résztvenni akarnak, sziveskedjenek most már jelentkezni, mivel később, a darabok tanulása közben, az utánpótlás meg lesz nehezítve. Jelentkezni Kertész Albertné karnagynőnél lehet.

Székelyudvarhely város közgyűlése. Székelyudvarhely város képviselőtestülete 16-án délután Szakáts polgármester elnöklété és lanya érdeklődés mellett rendkívüli közgyűlést tartott. Tárgysorozat első pontja alatt a tanács azon előterjesztését, mely szerint az 1902—1904. években fizetendő bor és hús-fogyasztási adó beszedési jogára évi 27 ezer koronával az egyezséget megkötötte, elfogadták. A közvetítő és cselédszerző üzletekről alkotott szabályrendelet revídiálása és közgyűlés elé való terjesztésére egy bizottságot delegáltak. Az aszfalt járda létesítéséről és fenntartásáról készített és előterjesztett szabályrendelet tárgyalását napirendről levették és utasították a tanácsot, hogy azt az újabb közgyűlést megelőzőleg a képviselőtestület tagjainak küldje meg. A városi legtöbb adót fizető képviselők 1902. évi névjegyzékét, a népszámlálás eredményének hivatalos közléséig, a jelenlegi számban határozták meg hagyni. A városi vadászati jogot 3 évre Embery Árpád vette ki haszonbérbe. A létesítendő kegyelétráz céljaira ingyentelek adását egy 30 napra újabb összehívandó közgyűléséig levették napirendről. A tárgysorozat leglényegesebb tárgyát kétségen kívül a tanács azon javaslata képezte, melyben a városi tisztviselő-, segéd- és kezelő személyzet fizetésének rendezése ügyében tett előterjesztést. A közgyűlés ha bár teljesen méltányolta is az előterjesztés jogosultságát, azt napirendről levették s a jövő év költségvetésével egyidejűleg határozták tárgyalni. (E tárggyal lapunk másik helyén részletesen foglalkozunk). A Székely-dalegyletnek kérésére az énekpróbák alatti fűtés fedezésére évi 50 korona segélyt adtak. A központi választmányba 1902—1904. időszakra Demeter Dénes, Gyarmathy Ferencz, Gálffy Eudre, Hlatky Miklós, Koncz Ármán, Dr. Kovács Mór, Dr. Mezei Ödön, Dr. Nagy Sámuel, Pap Z. József, Soó Gáspár, Dr. Solymossy Lajos, Id. Solymossy Lajos választották meg.

Első fillérestély. Folyó hó 23-án, szendán, kezdi meg a Nőegylet az idei fillérestélyek sorozatát a Budapest-szállóda nagytermében. Ez esték műsora tekintettel arra a körülményre, hogy városunk közönsége április hóig szintársulathoz nem jut, a választmány határozatából időnkint színi előadással lesz egybekapcsolva, mely célra állandó színpad felállításáról is gondoskodás történt. E színi előadások

előseje a szerdai első fillérestélyen lesz, melyet *Félegyházi Mariska* és *Szabó Ilonka* rendeznek. Színpad körül: „*Két nő egy férfi ellen*“ cz. darab. A fő szerepek *Madarász Irénke* és dr. *Soó Rezső* kezében lesznek, ezenkívül „*Egy este Velenczében*“ czimvel szabadelőadást tart *Ravasz Árpád* és „*Vig magán jelenet*“—et ad elő *Nagy Elemér* tanár. Ez estélyt, mely változatos és vonzó programjánál fogva igen élvezetesnek ígérkezik, a jótékony cél érdekében a közönség szíves pártfogásába ajánljuk. Belépti-díj: 1. férfiaknak 1 kor. 2. nőknek 40 fill. 3. tanulóknak 20 fill.

Erdőöri szakvizsgák. Az erdőöri szakvizsgálatok vármegyénkben folyó hó 15. és 16-án tartottak meg a megyeháza kistermében. Összesen 10-en jelentkeztek, akik közül 1 kitűnő, 2 jó, 3 egyszerű és 2 elégtelen eredménnyel állta ki a vizsgálatot.

Homoród-fürdővíze. Nem régebbe írtuk, hogy Homoród-fürdőnek a többek között egyik nagy kárára van, hogy fürdőmedenczéjének forrása az újraépítés alkalmával elromlott, s így most medenczéjében nem lehet annyiszor friss vizet bocsájtani, mint ahányszor a fürdőző közönség nagy forgalmából kívánatos volna. E hiányon segítő *Damokos* alispán a belügyminiszternek részletes jelentést tett, s egyben szakközegének kiküldését kérte. A miniszter e felterjesztés következtében a magy. kir. országos vízépítészeti igazgatóság és a magy. kir. földtani intézet egy-egy szakközegét küldött ki. A két miniszteri kiküldött Dr. *Demeter Lőrincz* főszolgabíró intervensziójával e hó 16-án rándult ki Homoródra, a hol különböző mérések és lejtmerések után megállapították, hogy a fürdőmedence víze csekély költséggel, a jelenlegi mennyiség öt-hatszorossá emelhető fel, amit alagszóvezéssel vélnék a legkönnyebben elérhetőnek. A szakközegek munkájuk eredményéről részletes jelentést tesznek a miniszternek, a melyet a vármegyével leiratban fognak közölni. A helyszínen való mérések eszközésénél a tulajdonos Kápolahalu község is képviseltette magát.

Iparosok fillérestélye. A Polgári önképző- és segélyző egyesület általános közkezdveltségnek örvendő fillérestélyeit e hó 28-ikán kezdi meg, melyre a közönség figyelmét már most felhívjuk. Az első estély részletes műsorát lapunk jövő heti számában fogjuk közölni.

A 170 ezer kor. megyei kölcsön. A vármegye törvényhatósági bizottsága által a közuti-alap terhére felvenni elhatározott 170 ezer koronás kölcsön, a kölcsönadó Pesti magyar kereskedelmi banktól, e hó 16-án érkezett meg az alispáni hivatalhoz. Ez összegből, amint már azt ismételtén megirtuk, a Felső-boldogasszonyfalva—felső-rákosi közuton lévő vámoshid megváltási árának és újraépítésének 11.400 koronát kitevő költsége, továbbá a sz. udvarhely—szováta közuton lévő u. n. szombatfalvi N.-Küküllő hid ujjáépítésének 52.800 koronát kitevő költsége, valamint a közuti alap részére a vármegye különböző alapjaiba kölcsönzött s összesen 81.678 koronát kitevő összegnek megtérítése s végül az említett költségvetésben fedezetlenül maradt apróbb tételek fognak fedeztetni.

Szerencsétlenül járt katona. *Monár Ignác* csiktaploczai katona, 15-én reggel 1 órakor a Kuhar-hegy oldaláról, részeg állapotban leest, s már rövid fél óra alatt meghalt. Halálát koponyarepedés okozta. Ha halálával meg is békültünk, azt nem tudjuk megfejtetni, hogy vajon mit is keresett az éjjel tájban a Kuhar tetején?

Cselédszerző intézet. Az e héten tartott városi közgyűlésen, a többek között egy *foglalkozást közvetítő és cselédszerzőintézet* szabályrendelete is tárgysorozatra volt véve, azonban dacára annak, hogy a tanács azt kidolgozva terjesztette a közgyűlés elé, az új intézménytől való tartózkodásból egy bizottságnak adták ki. Tény az, hogy a nagyvárosi cselémizeriáknak jórésztben való elősegítésében nem utolsó szerepet játszanak ma a cselédszerző-intézetek, melyek a közvetítési díj gyakrabban történő befizetéséért, mondhatni egész manipulációt üznek az elhelyezések körül, ugyanyira, hogy statisztikai adatok szerint Budapest leggyengébb intézetének jövedelme is meghaladja a 30 ezer koronát, ami élénken illusztrálja az abnormis állapotokat. A mai élet ezernyi viszontagságai között mondhatni csapásként nehezdednek a nagyközönségre a cselédügyi viszonyok, azonban annak orvoslását távolról sem lehet e szabályrendelet elkészítésének huza-vonásával megakadályozni, lévén a cselédszerzés szabadipar, melyre az engedélyt a város kérés esetén, kénytelen kiadni. Itt minálunk egyilyen intézmény felállítását ha kissé korainak is véljük,

tagadhatatlan az, hogy egy némely esetben a cseléd-dolgaiban megszorult gazda készörömest fogja megfizetni a szabályrendeletileg előirt díjat, csak hogy jó cselédhez jusson. Ennek dacára kétségen felül áll, hogy a cselédviszonyokat idővel rontani fogja; jóllehet megmarad ugy a gazdának, mint a cselédnek azon eddigi joga, hogy a közvetítési díj kiküldésével közvetlen lépjenek egymással érintkezésbe, ami ismerte ami székely népünknek az új dolgok iránt való bizalmatlanságát, nem egyhamar fog kimenni gyakorlatból. Azonban akárhogy is rekriminálunk a cselédügyi viszonyok ügyében, az iparendelő kiadását nem fogjuk tudni meggátolni, s nem segítőtünk azon egészen addig, amíg *Szell Kálmán*nak a napokban kibocsátott azon rendelete érvénybe nem lépik, hogy t. i. a helynéküli cselédek befogadására hatósági cselédmenhelyeket állítanak fel és ingyenes közvetítő intézeteket rendeznek be országsszerte. Ez már a közeljövőben várható, s általa meglehetősen magas pótdától lesz megkímélve a közönség.

Iparszövetkezési akció Székelyföldön. *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter legújabb keletű rendeletével intézkedett, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet kiküldöttje és a marosvásárhelyi ker. iparfelügyelő, az iparkamara megbízottja, tanulmányozzák azt a kérdést, mily módon lehetne a Székelyföldet az iparszövetkezési akció keretébe fokozottab mértékben bevonni, nevezetesen miként lehetne az iparosságot községenként szövetkezetekbe tömöríteni. A kérdés tanulmányozását a kiküldöttek e hónap közepén kezdik el, amikor is egyidejűleg néhány ipari szövetkezetet megalakítanak.

Az „Ország-Világ“ ünnepi Falk-száma, legbecesebb irodalmi termék, amelyet Magyarországon illusztrált hetilap valaha produkált. Megtaláljuk benne dr. *Falk Miksának* ötven éves tevékenységét méltó fényes tollból eredő leírását, közli *Falk Miksának* különböző korbéli ha arcképeit is. A minden tekintetben sikerült izléssel és nagy körültekintéssel szerkesztett *Falk-számnak* rendkívül becses képét képezi a „*Dr. Falk Miksáról*“ czimű másfél ivre terjedő rovat, melyben ötvennél több írói kapacitás és társadalmi előkelőség elmondja véleményét *Falk Miksa* eddigi működéséről. A 36 oldalra terjedő ünnepi szám egy koronáért megrendelhető az „*Ország-Világ*“ kiadóhivatalában, (Budapest, V., Hold-utca 7. szám.) Aki október 1-től negyedévre 4 koronával előfizet az „*Ország-Világ*“-ra, ezt a számot ingyen megkapja.

Ref. egyházmegyei közgyűlés.

Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye őszi rendes közgyűlését október 10-én, a ref. kollegium disztermében tartotta meg. A gyűlés lefolyásáról a következő tudósítást vettük. A közgyűlés első és egyik legfontosabb tárgyát *Menyhárt* András esperes megnyitóbeszéde képezte, mely egyuttal beszámoló volt az egyházmegye 1900. évi anyagi, kulturális és vállalkozási állapotáról.

Az esperesi beszámoló főbb adatait a következőkben ismertetjük: Lélekszám 38219. született 1279; meghalt 1003; új házaspár 288. Hozzánk tért 49; tőlünk áttért 32. Tanköteles 6—12 éves 4803, 13—15 éves 2074, együtt 6877. Iskolába jár mindennapos 4606, ismétlő 1479, együtt 6085. Konfirmáltatott 623. A polgárilag kötött házasságok egyháziilag is mind megkötöttek. — A hivek áldozatkészségüknek számos tanujelét adták. Így pl. ajándékozás útján befolyt 5432 kor., szorgalmi uton 4569 kor., perselypénz czimen 813 kor., összesen 10814 kr. Csaknem mindenik egyházközségben fordultak elő kisebb-nagyobb ajándékozások, de meg kell említenünk parajdi *Varga Jánost*, aki 1200 kor. értékű ingatlant adott halála esetére a parajdi egyháznak s azt át is kebelezte. Kőröspáton *Szabó Elek* 200 kor. értékű földet ajándékozott; *Petekén Mihály* János orgonára 200 koronát adott; a patakfalvi templomba Dr. *Nagy Samu* papi-széket készített, szószéktakarót ajándékozott 160 kr. értékben; *Bikafalván Máthé Pálné* 120 kor. értékű szószéktakarót ajándékozott; *Nagy-Solymoson* harangra 804 koronát gyűjtöttek; *Rugonfalván* templomjavításra 400 koronát, Sz.-Keresztúron a templom belső felszerelésére 663 koronát, H.-Szentmártonban papiházépítésre 284 koronát adakoztak. — Építkezésre összesen 33436 korona fordított. *Héjasfalván* papi ház (6000 kr.), *Kecsetben* papi csűr és tanítói lakás (6054 kr.), *Alsó-Rákoson* énekvezéri lakás (2000 kr.), *Bethfalván* tanítói csűr (1400 kr.), *H.-Szentmártonban* papi lakás (5000 kr.) épült; *Patakfalván* pedig a templom restauráltatott (1600 kr.). A magtárak értéke 43450 kor.; a kepeváltóalapok összege 90085 kor. — A múlt évben alakult egyházi értekezletek fűdvös hatása már is tapasztalható, mert hiveinkben feléb-

redt a protestáns öntudat. Nagyon kívánatos, hogy ez a nemes irányú egyháztársadalmi mozgalom minden egyházközségben meginduljon s ekkép anyaszet-egyházunk egész társadalmá megmozduljon és megelevenedjék.

A közgyűlés Menyhárt esperes megnyitó és beszámoló beszédét nagy tetszéssel fogadta, s fíradhatatlan buzgó működéséért elismerését nyilvánította.

A közgyűlési tagok névsorának felolvasása és a tárgysorozat megállapítása után Péter Károly főjegyző olvasta fel a kecseti egyház megvizsgálásáról szóló jelentést, melyet a közgyűlés örömmel vett tudomásul. Szintén Péter Károly főjegyző tett jelentést az egyházmegyei tanács félévi működéséről. Az e. m. tanács — úgy is, mint közigazgatási (egyházi) bíróság — a mult közgyűlés óta 4 ülést tartott és 19 kisebb-nagyobb fontossága ügyben intézkedett. Ezek között legnevezetesebb, mint általános érdekű kérdés, az orsz. ref. lelkészi nyugdíjintézet létesítése, melynek érdekében az e. m. tanács sürgetőleg emelte fel szavát.

A tanács működéséről szóló jelentés tudomásul vétetvén: esperes bejelentette gróf Haller János e. m. algondnoknak ezen állásáról való lemondását. A gyűlés lemondását nem fogadta el, hanem felkérte a grófort, hogy állásában továbbra is megmaradni sziveskedjék. — Kelemen János számvető jelentése tárgyalás végett az e. m. tanácshoz tétetett át; Lajos János tanügyi előadónak az iskoláról szóló jelentése elismeréssel vétetett tudomásul.

A közgyűlés többi pontjait egy pár átirat felolvasása, az 1902. évi költségvetés megállapítása, a segélykérvények felajánlása és 2 specialis indítvány tárgyalása képezte, melyek után Menyhárt esperes, a megjelent tagoknak buzgó közreműködésükért köszönetet mondott és a közgyűlést bezárta. — y.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratok nem adatnak vissza. — Névtelen levelekre nem válaszolunk.

H. J. H.—d. A főreáliskola áthelyezése kérdése olyan nyakánál előrangított téma, amelynek ilyen alakjában abszolute semmi alapja sincs, s méltán foglalhat helyet az uborkaszalon kacscái között. Ezért nem tartottuk és tartjuk rá időt vesztegetni. Ilyen formán ma elsóhajthatjuk, hogy a pü. igazgatóságot is elkívánják tőlünk, mondjuk a csikiak, csupán azért, hogy a jövő számunkban legyen mit megcáfálnunk. Most érteni méltóztatik.

H. K. D. Az arankamentes lóheremag forgalombahozá- val közelebből foglalkozni fogunk. A figyeimet köszönjük.

Kiadja Becsek D. Fia könyvnyomdája.

NYILTÉR.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy a Koronay-kert vendéglőhelyiségét a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem, s azt e hó 19-ikétől kezdve a forgalomnak átadtam. Főtörekvésem odairányul, hogy tisztánkezelt Nagyküküllömenti boraim- és elsőrendű Kőbányai söröm, ugyszintén izletes konyhával, előzékeny, tiszta kiszolgálással a m. tisztelt közönség pártfogását kiérdemeljem.

Tömeges látogatást kérve, maradtam kiváló tisztelettel Sándor István, vendéglős.

Sz. 2435—901. ttkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy itj. Lőrincz Lajos s társai végrehajthatóknak id. Simény György végrehajtást szenvedő elleni 33 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törv. és kir. j.b. területén lévő Korond községben fekvő a korondi 2283 sz. tjkben. A + 1240, 1241 (faház és kert) hrszamu fekvőre 1190 korona, 1556 hrszmu 26 korona, 1684 hrszm. 14 korona, 1808, 1809 hrszmu 6 kor, 3108a hrszmu 6 korona, 4867, 4868 hrszmu 94 korona, 5861 hrszmu 46 korona, 8705/1 40 korona, a korondi 448 hrszmu tjkben A + 2828 hrszmu 2 korona, 2867, 2868 hrszmu 12 kor, 2944 hrszmu 2 korona, 3032 hrszmu 4 korona, 3226 hrszmu 4 korona, 3238 hrszmu 14 korona, 3424 hrszmu 6 korona, 5917 hrszmu 2 korona, 8633 hrszmu 8 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi november hó 12-ik napján délelőtt 9 órákor Korond községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becslésének 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint tkvi hatóság. Sz. Udvarhelyt, 1901. évi augusztus 6-án.

Dr. Göllner Béla, kir. tvszéki egyes bír.

Rendkívüli szerencse

BIHARIEDE

főurudájában, ahol eddig több mint

öt millió

koronát fizettek ki, közötté

600,000 kor. a 69686., 600,00 kor. a 28718. számára.

Nem kell gazdagnak lenni, hogy de általa meggazdagodhatunk!

SZERENCSE-NAPTÁR.

Table with 12 columns for months (Január to Decemb.) and 31 rows for days. It lists lottery numbers for each day across the months.

Mikor van a születésnapom? Mindenki azt a számot vásárolja, amely véletlenül a neve- vagy születési napjára fel van jegyezve. Ezen számokból nemesak egész sorsjegy, de 1/2, 1/4, 1/8 is kapható. Csak azon legrosszabb esetben küldök hasonló számot, ha a kért szám már el volna adva.

Az I. osztályú sorsjegyek jára:

egy nyolcad (1/8) 75 frt vagy 1.50 kor. egy negyed (1/4) 1.50 frt vagy 3. — kor. egy fél (1/2) 3. — " " 6. — " " egy egész (1) 6. — " " 12. — "

Eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy a betétösszeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden rendelkezés a hivatalos tervet ingyen melléklöm. A hivatalos nyereményjegyzéket huzás után azonnal küldöm. Sziveskedjék megrendeléseit azonnal, de legkésőbb

f. évi október hó 27-ig

alóirt szerencsés föelárústitóhoz juttatni.

Bihari Ede Budapest, Városház-utca 14.

Megrendelő lap. T. Bihari Ede urnak Budapest.

Sziveskedjék a magyar kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályú sz. eredeti sorsjegyét a hivatalos tervszettel hozzám juttatni. A betétösszeg kor. { utánveendő. } A nem kívántat sziveskedjék törölni. postautalványon küldöm.

Pontos cím

Babós és Társai Vaskereskedése

Kolozsvártt Telefon: 351.

Deák Ferencz-u. 25. sz.

Sürg. cím: Babós és Társai.

Az első proscznici gazdasági gépgyár Wichterle F. budapesti telepének erdőlyrészi bizományi raktára.

A legújabb szerkezetű szabadalmazott teljesen szikramentes motorcséplőgépek kettős tisztítóval, árpatoklászóval és legcélszerűbb lóhere-hüvelyezővel, valamint járgányos cséplőkészletek, gabonarosták, trieurók, gőzhajtású malmok, mindenféle acél- és vaskészletek, fúkaszaló- és aratógépek, szénagyűjtők, szecska- és répvágók, darálók és kukoricza-morzsolók és ezeknek minden alkotó részei; gabonazáskok, gépolaj hordókban és 5, 10, 15 kg. bádogokban, gépszijj, kender és csepű, asbest lemez, federweiss, gummi, asbest és frichzionsles pakolások, gyanta, kocsikenőcs, coaks és faszén, fedő és csomagoló gyékények, kátrányos és elszigetelő lemezek, kertti eszközök és épületvasalások. Konyhaberendezési cikkek és vasbutorok nagy raktára. — A faszénnel termelt legjobb minőségű kudsiri vas föelárústitója. — Nagydemű közönség szives pártfogását kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Babós és Társai.

Orbán Nagy és Tamás

készítő-raktára
SZÉKELYUDVARHELYTT.

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel hozzuk a n. é. közönség tudomására, hogy

készítő-raktárunkat és cipészüzletünket

a Kossuth-utcában levő

Florján Bogdán-féle ház eddigi kávéházhelyiségébe helyeztük át. Amidőn erről szíves tudomást kérünk venni, nem mulaszthatjuk el a mélyen tisztelt összes rendelő- és vevőközönségünknek eddigi jóindulatú bizalmáért köszönetet mondani. Minden igyekezetünk teljesen odairányul, hogy előnyös összeköttetéseinkből kifolyólag, minden e szakmába vágó megrendeléseket kiváló csinnal, tartós és jutányos áru munkával teljesítsünk, s így a n. é. közönség pártfogását továbbra is kiérdemeljük. — Tömeges megrendelést és a nagyérdemű közönség bizalmát kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

ORBÁN, NAGY ÉS TAMÁS
Székelyudvarhelytt.

Szám 495—1901. tkvi.

Árverési hirdményi kivonat.

A sz.-kereszturi kir. járásbíróság mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy a Székelyegyleti első takarékpénztár fiók végrehajthatónak Tiboldi Izsák és Istváni Lajos végrehajtást szenvedő elleni 204 k. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a sz.-udvarhelyi kir. trvszék, (a sz.-kereszturi kir. bíróság) területén lévő kőrispataki 614. sz. tjkvben foglalt 4350. hrsz ingat. 122 k, 4949/26. hrsz. ingat. 6 k, 3086/2. hrsz ingat. 30 k, 4673—4674. hrsz. ingat. 404 kor, a 336. sz. tjkvben foglalt 679. hrsz ingat. 34 k, a 220. tjkvben foglalt 1 rendsz. 3662-3677., 3677/a 3678—3683. egész ingatlanra 15 kor, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi november hó 22-ik napján d. e. 9 órakor Kőrispatak községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átjuttatni.

A kir. járásbíróság, tkvi hatósága.
Székely-Keresztúron, 1901. június 12.

Veress, kir. albiró.

[Szám 542—901 végrh.

Árverési hirdmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az udvarhelyi kir. törvényszék, 1900 évi V. 864/4. számú végzése következtében Kassay F. Ignác ügyvéd által képviselt Virágh József sz.-udvarhelyi lakos javára, László Ferencz jelenleg sz.-kereszturi lakos ellen 54 kor. 82 fill. s jár. erejéig 1900. évi december hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 760 koronára becsült következő ingóságok [u. m.: 1 négy fogatu kulcsos hámgyeplővel, és egy sárgára festett bricska koci nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kereszturi kir. járásbíróság 1901. évi V. 325/1. számú végzése folytán 54 k. 82 fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi június hó 25-ik napjától járó 5% kamatai, 1/8% váltó díj és eddig összesen 77 kor. 42 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Sz.-Keresztúron a város házában leendő eszközzésére 1901. évi október hó 26. napjának d. e. 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Sz.-Keresztur, 1901. okt. hó 10. napján.

Szalontai Albert,
kir. bir. végrehajtó.

„KEGYELET“

Dísztemetkezési vállalat.

Barcsay
Károly
Sz.-Udvarhelyt
(Főtér)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy dívatüzletemmel egybekötve, egy a mai kor igényeinek megfelelő

„Kegyelet“ című Dísztemetkezési-intézetet

rendeztem be s azt a forgalomnak át is adtam.

Intézetemben elvállalok temetéseket a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig, egy helyben, mint vidéken.

Hogy vidéki és helybeli megbízásoknak eleget tehessek, oly formán rendezkedtem be, hogy intézőim a gyászoló feleknek akár nappal, akár éjjel mindenkor azonnal rendelkezésére állanak.

Elvállalom templomok, kápolnák és termek, valamint egész udvarok gyászbevonását és azok gyászpompába való átalakítását, ravatalozást, növényekkel való díszítést, s egyáltalában minden kívánságot e tekintetben a fél kívánságára teljesítek.

Azon szegényeket, kik a várost tanácsból szegénységi bizonyítványt nyerne, ingyen temetem el.

Temetkezési vállalatomnál főleg a jutányos, olcsó és pontos kiszolgálás. Ezen elveknél fogva remelem a n. é. közönség becses bizalmát megnyerhetni, miért is kérem nagybecsű bizalmát és pártolását.

Kiváló tisztelettel

➔ **BARCSAY KÁROLY** dísztemetkezési intézete. ➔

Faj alma!

Kitünő zamatu ponyik és batul almát adok el **Ponyiknak** vékaja 2 korona, **Batulnak** 1 kor. 80 fillér. Tíz vékán felül 10% engedmény. Megrendelést úgy szóval, **Szabady Tivadar** Székelyudvarhely. mint írásban elfogadok. (Szolgabírói hivatal)

Névjegyek

a legszebb kivitelben e lap könyvnyomdájában renelhetők. A legdívatosabb papírok. — Hü litograph utánzat.

Névjegyek

1.000.000
KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE

az
50,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszebb esetben
1.000,000 korona.

	Korona
1	600000
1 jutalom	400000
1 nyer. á	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
5	30000
1	25000
7	20000
3	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40

50,000 nyer. s jut. összegben **13.160,000**

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Öt és fél millió k.-nál többet nyertek nálunk nagybecsült vevőink. Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab osztály-sorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy **50,000**

pénznyereménnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt —.75 vagyis 1.50 korona.
egy negyed (1/4) „ 1.50 „ 3.— „
egy fél (1/2) „ 3.— „ 6.— „
egy egész (1) „ 6.— „ 12.— „

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. évi november hó 1-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

TÖRÖK A. és T.S.A.

BANKHAZ, Budapest.

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körút 4. — 2. Muzeum-körút II. — Erzsébet-körút 54.

Rendelőlevél levágandó.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget _____ korona összegben { utánvételezni kérem }
{ postautalvánnyal küldöm }
{ mellékelem bankjegyekben (bélyegeken) } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím

Bartha András

czipésmester
Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 21. sz.
(Zalogház mellett).

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe
egész ujjonnan berendezeti férfi- és női-

← kész czipőraktárát →

és üzlethelyiségét. A legfinomabb anyagból
a legkényesebb izlésnek is megfelelően készít
kellő gyorsasággal, tartóssággal, pontosság-
gal, jutányos árak mellett férfi-, női és gyer-
mekcipőket. Sokoldalú tapasztalataira tá-
maszkodva, a n. é. közönség bízalmát és meg-
rendeléseit kéri.

Könyv- és papírkereskedés
áthelyezés

Tisztelettel jelentem a nagyérdemű közönség
és vevőimnek, hogy üzletemet a **Koncz-
féle gyógytár** mellől a Szentferencz
rendi szerzet-templom homlokzatával szem-
ben fekvő **hazam botthetyisé-
gébe** helyeztem át.

GYERTYANFFY GÁBOR

Kiadó lakások! A főpiacz-téren,
egy nagyobb
3-4 vagy 5 szobás, egy kisebb 2-3
szobás, konyhás, emeletes; egy két szo-
bás földszinti lakás, mindenik melléke-
lyiségekkel, azonnal kiadó és átvehető.
A lakások részben újból alakítottak át
és festettek ki. — Értekezhetni Koncz
Armin tulajdonos, gyógyszerésszel.

ACETYLEN

világítási telepeknek berendezését, saját szabadalmi
szerinti kivitelben, jótállás mellett, úgy a biztos műkö-
désért, valamint szolid kivitelért, elvállal

Klemm és Nowák

acetylenvilágítási
készülékek gyára és fémöntőde
KOLOZSVÁRT, (Pályaudvar)

Prospektusok, elismerő levelek, úgy költségvetések
kiváratra bérmentve küldetnek.

Mindennemű fémöntődei munkák elkészítése,
ugymint ezégtáblák, viz-, gáz- és gőzfelsze-
relési tárgyak, perselyek stb. saját vagy be-
küldött minta vagy rajz után, szolid kivi-
telben és jutányos árban elvállaltatnak.

Peronospora-feoskendők (Permorell) elismert leg-
jobb szerkezetűek, legszolidabb kivitelben kaphatók.
Prima Calo. Carbídából nagy raktár.

A világítási telepek berendezésében jártas, ügyes
és szolid képviselők kerestetnek.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több
mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkal-
maztatik köszvénynek, csúznál és meghűléseknek.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor
mindig figyelemmel legyünk a „Horgony”
védjegyre és a „Richter” czéggeljelzésre.
80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgyszólván
minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár:
Török József gyógyszerésznél Buda-
pesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Sz. 4488—1901.

szb.

Udvarhelyvármegye Sz.-udvarhelyi járás főszolgabírája.

Árverési hirdetmény.

Kápolnás-Oláhfalú község tulajdonát képező „Homoród” gyógyfürdő folyó évi
október hó 31-én délelőtt 10 órakor Kápolnás-Oláhfalú község házánál megtartandó nyil-
vános árverésen 1902. év június 1-től egymásután következő 3 évre, tehát 1905. szeptem-
ber 1-éig haszonbérbe fog adatni.

Évi haszonbéri összeg kikiáltási ára 8800 korona.

Az árverés szóval, vagy írásbeli ajánlattal is történhetik, azonban köteles árverező
fél a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül alólirt főszolgabíró kezéhez letenni, vagy írásbeli
ajánlatához mellékelni s szóval vagy írásban kijelenteni, hogy az árverezési feltételeket
ismeri s azokat kötelezőleg elfogadja. Utóajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes feltételek alólirt főszolgabírónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Székelyudvarhelyt, 1901. október hó 8-án.

Demeter Lőrincz, főszolgabíró.

MEGHIVÓ.

A sz.-udvarhelyi Székelyegyleti Első Takarékpénztár Részvénytársaság

az igazgatóságnak a felosztás,
illetőleg felszámolás iránti javaslata, valamint az alábbi tárgysorozatban megjelölt ügyek
feletti határozat hozatala végett

1901. évi november hó 17-én d. e. 10 órakor

az intézet helyiségében

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart.

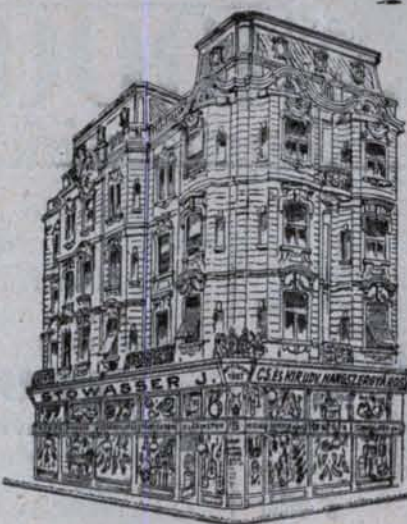
TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Igazgató-elnök, II-od aligazgató, igazgatósági-, felügyelő bizottsági tagok lemondásának bejelentése.
3. Igazgatóság javaslata a mérleg megállapítására
4. Igazgatósági javaslat a részvénytársaság felosztása és felszámoló kirendelése végett.
5. Felszámoló- és felügyelő-bizottsági tagok választása.
6. Igazgatók és igazgatósági tagok választása.
7. Szabályszerű indítványok tárgyalása.

Ezen rendkívüli közgyűlésre a részvényeseket tisztelettel meghívja
Székelyudvarhelyt, 1901. október 18-án

Az igazgatóság.

40. §. Az igazgatóság egy három tagú bizottságot küld ki, mely a gyűlés előtt legalább 2 nappal a jelentkezők joga-
sultságát bírálja meg, a részvényeket letétbe veszi és a közgyűlés után kiadja, és ennek határozata ellen a közgyűléshez van
csak tolyamodásnak helye. A gyűlés előtt való nap esti 6 órakor záródik a jogosultak bírálata és jelentkezése.

Járogató. (Rákóczi tárogatója).

A t. közönség egyik legkedveltebb fuvó hangszere. Kellemes és lágy
mélabús hangja a fülre kellemesen hat. Tanároktól, zenekapacitásoktól
számos elismerés.

Ára: 30 frttól 70 frtig.

STOWASSER-féle TÁROGATÓ-ISKOLA zongorakisérettel ingyen.

Hegedűk vonóval . . . 3 frttól 15 frtig.	Fuvolák . . . . . 2 frttól 100 frtig.
Mesterhegedűk vonov. 15 frttól 300 frtig.	Szárnykürtök . . . 14 frttól 20 frtig.
Gordonkak vonóval . 10 frttól 150 frtig.	Czimbalmok . . . . 35 frttól 800 frtig.
Nagy bőgők vonóval . 30 frttól 100 frtig.	

Elpusztíthatatlan kitűnő erős hangu **HARMONIKÁK** 3, 4, 5, 6, 8, 10 frttól 80 frtig

STOWASSER JÁNOS

cs. és kir. udvari hangszergyár

BUDAPEST, II., Lánczhid-utca 5 sz. saját házában (a kereskedelmi minis-
terium mellett).

Magyarország legnagyobb és legelőkelőbb gyára.

Nagy képes árjegyzék ingyen
és bérmentve.

A párisi világkiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Hármonikákról külön árjegyzék
kérendő

Hazai Ipar! „EMKE” padlófénymáz! Magyar gyártmány!

Nem kell osztrák, nem kell német, nem kell külföldi gyártmány, hanem vegyünk **Berkes-féle**

„EMKE” padlófénymáz,

s így elérjük, hogy kitűnő legjobb magyar gyártmányt kaphatunk s e mellett kiváló közművelődési
célt szolgálunk, mert 5% az „EMKE” javára szolgál. A Berkes-féle „EMKE” padló-lack:

a szobapadlók fényezésére kiválóan alkalmas, mert

- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack rögtön szárad s így a fényezett szoba 1 óra múlva használatba vehető.
- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack szagtalan, tehát nem kell a kellemetlen Tergetin szagot napokig a szobákban tűrni.
- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack mosható, s szárazra törülve fénye még fokozottabb.
- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack víztől nem lesz foltos, mint a többi lack.
- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack fényét a többi hasonló gyártmányok között legtovább ta. tja, tehát legtartósabb.
- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack üveg keménységűvé válik, s így legkevésbé kopik.
- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack szeszszel higítható.
- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack kitűnően alkalmas konyhabutorok s más erős használatnak kitett tárgyak mázolására
- A Berkes-féle EMKE szobapadló-lack a ragadós padlókat szárazzá teszi.

Gyártás és eladási főhely: **BERKES BERTALAN Nagyvárad.** — Eladási hely:

Székelyudvarhelyen: **STERBA ÖDÖN** fűszerkereskedése.